

STYRETS ÅRSBERETNING 2022

PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er ett av fire selvstendige helseforetak, eid av Helse Midt-Norge RHF.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF ble stiftet 13. desember 2001 som et ledd i den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten, og har hatt ordinær drift siden 1. januar 2002.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF har i 2022 omfattet sykehusapotekene i Trondheim, Levanger, Namsos, Kristiansund, Molde og Ålesund inkludert avdeling ved Volda sjukehus.

Sykehusapotekene i Midt-Norge har visjonen: *På lag med deg for helsa di*, og samme verdigrunnlag som helsevesenet for øvrig: *trygghet, respekt og kvalitet*. Hovedmålet er sikker legemiddelbruk

Formålet med virksomheten går fram av foretakets vedtekter: Sykehusapotekene i Midt-Norge skal drive effektivt og rasjonelt salg av legemidler til alle som trenger det når de trenger det. Foretaket skal bidra til å sikre andre helseforetak i regionen sikker legemiddelforsyning, bidra til å sikre befolkningen tilgang på spesialiserte legemidler og tilby farmasøytiske tjenester som kan bidra til rasjonell og sikker legemiddelbruk i helsetjenesten.

Gjennom utøvelse av oppgaver tildelt av Helse Midt-Norge RHF skal Sykehusapotekene i Midt-Norge HF bidra til at spesialisthelsetjenestens målsetting blir oppfylt innenfor Helse Midt-Norges geografiske område.

Hovedoppgavene som Sykehusapotekene i Midt-Norge HF har ansvar for, omfatter

1. Være en leverandør av de legemidler og apotekvarer som helseforetakene i regionen bestiller
2. Drive detaljsalg av legemidler og apotekvarer til sykehusenes brukere, ansatte og øvrig publikum
3. Produksjon av legemidler som vanskelig kan anskaffes som farmasøytisk spesialpreparat
4. Yte farmasøytiske tjenester for å fremme faglig og økonomisk rasjonell legemiddelbruk, herunder informasjon og rådgivning til helsepersonell og pasienter
5. Samordne Sykehusapotekene i regionen slik at helseforetakene kan yte kostnadseffektive tjenester av høy kvalitet
6. Kunne bidra med kompetanse og produksjonsfasiliteter ved beredskapsproduksjon av legemidler til den samlede helsetjenesten samt opprettholde et beredskapslager av legemidler

Gjennom 2022 håndterer Sykehusapotekene oppgaven med å motta, håndtere og distribuere vaksiner mot Covid -19 til regionenes kommuner i et samarbeid med Folkehelseinstituttet.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF skal bidra til samarbeid i regionen, slik at det totalt sett oppnås hensiktsmessig og rasjonell ressursutnyttelse. Helseforetaket skal også bidra til samarbeid med andre regionale helseforetak og helseforetak eiet av disse når dette er egnet til å fremme helseforetakenes formål og løsning av hovedoppgavene.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF skal, innenfor sitt ansvarsområde, søke nødvendig samarbeid med og veiledning overfor kommunene, både administrativt og klinisk, slik at pasientene sikres et helhetlig helse- og sosialtjenestetilbud.

AKTIVITET OG UTVIKLINGSTREKK I FORETAKETS VIRKSOMHET

Fordeling av omsetning på kundegrupper

Foretaket har hatt en økning i omsetning på 3,6 % fra 2021 til 2022 (fra 2020 til 2021 var økningen på 11,3 %). Det økte salget er i stor grad drevet av en høy aktivitet i sykehusene. Samtidig har eksterne kunder i publikumsavdelingene kommet tilbake etter pandemien. Omsetningen til sykehusforetakene har økt med 2,3 %, mens omsetningen til eksterne kunder er økt med 12 %.

Skatteplikt

Sykehusapotekenes publikumsutsalg er skattepliktig for sin del av virksomheten. For 2022 har denne delen hatt et skattemessig underskudd.

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSAKTIVITETER

Forskningsaktiviteten ved Sykehusapotekene i Midt-Norge i 2022 var beskjeden. Alle apotek har noe FOU-aktivitet, men er også preget av mangel på fast forskningstid for ansatte samt et stort press på driftsressurser i forbindelse med flere store utviklingsprosjekter. Det ble i 2021 igangsatt/gjennomført skriving av flere forskningsprotokoller, deltagelse i et lærebokprosjekt samt arbeid med en overordnet kompetansestruktur der FOU arbeid/kompetanse inngår. For å skape en mer forutsigbar tilførsel av ressurser som vil tillate frikjøp fra drift er midler til FOU planlagt inn i langtidsbudsjettet. Forskningsstrategien 2013-2020 skal erstattes av en ny forskningsstrategi som integreres i den overordnede strategien for sykehusapotekene.

Utdanning

Foretaket har to ansatte som har bistillinger ved NTNU, hhv 20 % som førsteamanuensis og 20 % som universitetslektor knyttet til masterutdanningen i farmasi. Flere ansatte bidrar til undervisning og sensurering ved NTNU og Nord Universitet. Spesielt er de kliniske farmasøytene viktige i undervisningen ved NTNU. Til tross omfattende smitteverntiltak gjennomføre 19 farmasistuderenter ved NTNU 8 ukers praksis våren 2021, fordelt blant samtlige sykehusapotek ved Sykehusapotekene i Midt-Norge HF.

Prosjekter

Foretaket har benyttet betydelige ressurser til omfattende utviklingsprosjekter, som nytt reseptur- og butikkdatasystem, Helseplattformen og nytt og oppdatert sykehusapotek i Nordmøre og Romsdal jf Nytt sjukehus i Nordmøre og Romsdal (SNR).

For å oppfylle Helseplattformens gevinstmål på legemiddelområdet med lukket legemiddelsøyfe har foretaket etablert prosjektet Realisere endoser til lukket legemiddelsøyfe i Helse Midt-Norge og prosjektet Nytt Sykehusapotek i Trondheim.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET / ØKONOMISKE RESULTATER I 2021

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde i 2022 et overskudd på 13,4 millioner kroner før skatt, på en omsetning på 1 328 millioner kroner. Dette er en økning i omsetning på 3,6 % fra 2021 (2021: 1 282 millioner kroner).

Hovedårsaken til det positive resultatet i 2022 er økt omsetning, god kostnadskontroll og god kontroll på vareforbruk. Dette har bidratt til det positive resultatet.

Kontantstrøm

Kontantstrømmen fra driften var på 14,7 millioner kroner, som er noe høyere enn 2021. Netto kontantstrøm benyttet til investeringsaktiviteter var 14,4 millioner kroner i 2022. Dette er noe høyere enn fjorårets investeringsnivå. De vesentligste investeringene i 2022 knytter seg til investering i nytt Reseptur- og Butikkdatasystem. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var 0 millioner kroner i 2022, da foretaket ikke har langsiktig gjeld p.t.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde per 31. desember 2022 155,2 millioner kroner i konsernkontoordningen (142,6 ved utgangen av 2021). Denne føres i balansen som kortsiktig fordring. Den likviditetsmessige situasjonen vurderes som tilfredsstillende.

Egenkapitalen er ved utgangen av 2022 på 193,7 millioner kroner og utgjør 50,5 % av totalkapitalen.

FORTSATT DRIFT

I henhold til regnskapslovens § 3-3, bekreftes at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift.

FINANSIELL RISIKO

I henhold til helseforetaksloven kan Sykehusapotekene i Midt-Norge HF ikke gå konkurs, og eier hefter ubegrenset for foretakets forpliktelser.

Det vesentligste av foretakets omsetning er rettet mot helseforetakene i regionen og mot annen offentlig virksomhet, som gjør markeds- og kredittrisikoen begrenset. Likviditetsrisikoen vurderes som lav.

FORSIKRING FOR STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER

Det er tegnet styreforsikring for alle styremedlemmer og daglig leder. Forsikringen gjelder for alle helseforetakstyre i Helse Midt-Norge. Forsikringen dekker erstatningskrav mot styrets medlemmer og daglig leder som følge av deres rolle i foretaket.

ARBEIDSMILJØ

I 2022 har foretaket arbeidet aktivt med forebygging og oppfølging av sykefravær.

Gjennom systematisk arbeid med vernerunder og medarbeiderundersøkelsen ForBedring, har ledelsen et godt bilde av hvordan ansatte opplever arbeidsmiljøet og tilpasset tiltak deretter. Det er iverksatt risikoreducerende tiltak både innenfor fysisk, organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø. Der det har vært resultater fra undersøkelser som tilsier behov for ekstra oppfølging, er det satt inn ekstern bistand for å jobbe med arbeidsmiljø og lederutvikling.

Sykefravær

Sykefraværet endte i 2022 på 8,2%, **mens målet var 6,6 %**. I snitt har sykefraværet vært på et akseptabelt nivå.

	2022	2021	2020
Andel av totalt ant. dagsverk (%)	8,2%	7,8	6,1 %

Det foregår en kontinuerlig jobb med å forebygge og tilrettelegge for et lavt sykefravær. Spesielt vekt på tidlig oppfølging av sykmeldte med ulike former for tilrettelegging.

Det ble ikke registrert alvorlige HMS-hendelser i 2022 som medførte varig eller lengre tids arbeidsudyktighet. Det har vært 1 hendelse som har medført alvorlig skade på materiell og lokaler. Lokaler ble sikret, skader utbedret og personell ivaretatt.

LIKESTILLING

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde pr 31. desember 2022 294 ansatte (faste og vikarer) fordelt på 265,7 årsverk. Av disse var 258 kvinner (88%) og 36 menn (12%).

Kvinner og menn fordelt på stillingskategorier

Per 31. desember 2022 er fordelingen mellom kvinner og menn på stillingskategorier slik:

Stillingskategori	Sum	Kvinner		Menn	
		Antall	Prosent	Antall	Prosent
Lederstillinger*	12	5	42%	7	58%
Lederstillinger nivå 3 **	9	9	100%	0	0%
Annet helsepersonell herunder provisorfarmasøyt/reseptarfarmasøyt apoteketeknikere/sykepleiere og fagstillinger	246	224	91%	22	9%
Øvrige stillinger***	27	20	78%	7	22%
Sum	294	258	88%	36	12%

* Lederstillinger = hovedledelsen (adm. direktør, sykehusapotekere, økonomidirektør, HR-direktør, IKT-direktør, fagdirektør, direktør virksomhetsstyring og prosjektportefølje)

** avdelingsledere i de to største apotekene

*** Øvrige stillinger = kontoradministrasjon, personal, regnskap/økonomi, IKT, renhold

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

I Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er det ingen klare lønnsforskjeller mellom kvinner og menn innen samme stillingskategori.

Rekruttering

Det er fortsatt noe vanskeligere å rekruttere menn til ledige farmasøyt- og teknikerstillinger. Dette skyldes i hovedsak kjønnsfordelingen ved opptak til studier for de aktuelle stillingsgruppene.

Foretaket har som målsetting at arbeidsstyrken i størst mulig grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det arbeides for en best mulig alders- og kjønnsbalanse i arbeidsstokken, tilrettelegging for funksjonshemmede og for å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Ved rekruttering kommer dette frem i utlysningsteksten, og det tillegges vekt ved utvelgelse av kandidater til ledige stillinger.

Diskriminering

Foretaket har høyt fokus på å unngå diskriminering. Selskapet har etiske retningslinjer som alle må følge, og det er etablert varslingsrutiner som også omhandler varsling av diskriminering. Ledere på alle nivå har et særskilt ansvar for å sørge for at likestillings- og diskrimineringsloven blir fulgt.

Arbeidstid

Av de 294 ansatte er 73 faste ansatte som har deltidsstilling pr 31. desember 2022. Av de ansatte som har deltidsstilling er 7 menn. Arbeidstidsordningene er like for kvinner og menn. Deltidsstillingene er rettighetsbasert, eller ønsket deltid.

BRUKERMEDVIRKNING

Brukermedvirkning er lovfestet og det er etablert et brukerutvalg med representanter fra brukerorganisasjonene og foretaket.

Brukerutvalget gjennomfører selvstendige møter hos foretaket, der administrasjonen er representert fra ledernivå og med sekretær for Brukerutvalget. Brukerutvalget har også møterett som observatører i styremøtene med 2 representanter. Sykehusapotekene i Midt-Norge har også i 2022 hatt et velfungerende brukerutvalg.

YTRE MILJØ

Foretakets miljømål og -tiltak, som er basert på kartlagte vesentlige miljøaspekter, ble revurdert høsten 2022 og er planlagt gjennomført i 2023. Tiltak følges opp i en egen handlingsplan, hvor også felles klima- og miljømål for spesialisthelsetjenesten legges til grunn.

Foretakets miljøledelsessystem ble i 2022 revidert av Sjukehusapoteka Vest HF som en forlengelse av samarbeidet etablert i 2021. Revisjonen avdekket ingen avvik og to forbedringspunkt. Punktene er registrert og følges opp i kvalitetssystemet EQS.

Foretaket utarbeider klimaregnskap over utslipp av CO₂. Utslipp av CO₂ i 2022 utgjorde 191 tonn, mot 163 tonn i 2021. Økningen skyldes flere innlandsreiser ifm. flere tjenestereiser og anskaffelser i prosjekt. Resultatet er som forventet gitt økt behov for fysisk samhandling og reisevirksomhet etter at restriksjoner fra pandemien er over.

REDEGJØRELSE FOR FORETAKETS FRAMTIDSUTSIKTER

Utviklingstrender og rammebetingelser

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF vil legge prosessuelle mål fra styringsdokument og foretakenes utviklingsplaner til grunn for revidering av foretakets strategi.

Legemiddelmangel er et globalt problem som krever nasjonale løsninger. Statens legemiddelverk rapporterer om stadig økende antall mangelsituasjoner. Sykehusapotekene i Midt-Norge HF deltar i arbeidet med å redusere konsekvensene ved en eventuell legemiddelmangel både nasjonalt og regionalt.

Foretaket ser en betydelig økning i kostnadene til legemidler. Dette er drevet av at nye kostbare legemidler blir besluttet tatt i bruk av Beslutningsforum. Samtidig foregår det en styrt utvikling der finansiering av legemidler flyttes fra «blå»-resept (Helfo-finansiert) til H-resept (Helseforetaksfinansiert). Disse faktorene, sammen med en generell økning i legemiddelbruk, medfører betydelig økte kostnader for Sykehusapotekenes største kunder.

Gjennom statsbudsjettet for 2018 ble tjenesten Medisinstart til hjertepasienter bestemt implementert i norske apotek, i tillegg til den etablerte tjenesten inhalasjonsveiledning til lungepasienter. Det forventes at apotekene vil få flere slike oppgaver tilført i årene som kommer. Foretaket tilbyr influensavaksinering, og noen av apotekene tilbyr også pneumokokkvaksinering.

Faglige aktiviteter og prioriterte områder

Arbeidet med å sikre riktig legemiddelbruk er videreført i 2022. Foretaket leverer klinisk farmasøytiske tjenester til alle sykehusene i regionen og gjennom tett samarbeid med de kliniske miljøene videreutvikles tjenesten til å omfatte stadig nye pasientgrupper. Sammen med sykehusforetakene ble en plan for opptrapping av kapasitet i klinisk farmasi lagt for årene t.o.m. 2022. Fagavdelingen vil i samarbeid med sykehusene ha en dialog om videreutvikling av tjenesten. En videre opptrapping vil sees i sammenheng med utrulling og evaluering av Helseplattformen siden utvikling av tjenesten påvirkes av denne. Det finnes muligheter for digital støtte i Helseplattformen som kan øke kvaliteten på tjenesten og øke spesifisiteten med tanke på hvilke pasienter som har mest gevinst av klinisk farmasi. Sammen med delvis rammefinansiering av tjenesten utgjør dette viktige forutsetninger for å kunne videreutvikle tjenesten, også for å kunne rekruttere og beholde ansatte med denne typen spesialkompetanse.

Videre utvikling av produksjonsmiljøene ved sykehusapotekene i regionen er også viktig av hensyn til beredskap og kapasitet, samt å forberede foretaket på produksjon av persontilpasset medisin.

Konsept for sentralisert produksjon av endoser for alle sykehus i Midt-Norge er styrebesluttet. Vedtaket medfører betydelige investeringer i utstyr de kommende år for mer enn å fordoble antall produserte endoser. Dette gjøres for å realisere lukket legemiddelsløyfe (LLS) i sykehusene. Målsettingen med LLS for Helseplattformen er å redusere antall legemiddelrelaterte pasientskader med 80%. Økning i kapasitet og kapabilitet på endoseproduksjon krever større lokaler, og foretaket bygger nytt sykehusapotek i Trondheim, blant annet for å møte dette behovet. Oppstart av endoseproduksjon vil starte allerede medio 2023. Dette vil muliggjøre realisering av store deler av foretakets strategier for å møte sykehusene og pasientenes behov i fremtiden.

Sykehusapotekene har etter oppdrag fra Helse Midt-Norge RHF etablert regional funksjon for legemiddelforbruksstatistikk, analyse og etterlevelse av LIS-avtaler. Dette arbeidet er videreført i 2022 og har spart helseforetakene for flere ti-talls millioner kroner i legemiddelutgifter.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF gjennomfører nå flere store prosjekter. Prosjektene utfordrer foretaket med behov for involvering og betydelig uttak av ressurser, men innebærer også gode muligheter til å videreutvikle og tilpasse våre tjenester i tett samarbeid med de øvrige helseforetakene. Det er utfordrende å balansere resursuttak til prosjekter og samtidig opprettholde daglig drift.

Økonomiske resultater og utfordringer

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF sin drift finansieres i hovedsak av avansen på salg av legemidler og salg av farmasøytiske tjenester.

Statens legemiddelverk har på oppdrag fra Helse og omsorgsdepartementet gjennomført en gjennomgang av pris- og avansesystemene. Anbefalingen fra denne gjennomgangen er at dagens pris- og avansemodell videreføres i all hovedsak, men at kronetillegget per pakning må prisjusteres.

Foretaket har budsjettet med et overskudd også i 2023.

DISPONERING AV ÅRSRESULTAT

Styret foreslår at årsoverskuddet på kr 13 741 148 overføres til annen opptjent egenkapital.

Trondheim, 16. mars 2023

Roar Lervik
Styreleder

Monica Rolfsen
Nestleder

Olav Spigset
Styremedlem

Åge Austheim
Styremedlem

Gunn Fredriksen
Styremedlem

Magnhild Ingebrigtsen
Ansattvalgt representant

Jannicke Koppen Andresen
Ansattvalgt representant

Dag Hårstad
Adm. dir.